

ГОРЮЧІ КОРИСНІ КОПАЛИНИ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Т.О. Сапун, асистент
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Б. Хмельницького

Анотація: З метою виявлення покладів горючих корисних копалин на території Херсонської області, проведено обстеження перспективних районів Сиваського рифтогенного прогину та заболоченої ділянки І-ї надзаплавної тераси лівого берега Нижнього Дніпра.

Ключові слова: родовище, поклади, газ, торф, потужність.

Територія Херсонської області входить до складу Індоло-Кубанської нафтогазоносною області Причорноморсько-Північноазовської нафтогазоносною провінції. На більшій частині території родовищ твердих, рідких та газоподібних корисних копалин, тобто нафти та газу, не виявлено, але у відкладах нижньої, верхньої крейди та палеогену відомі потенційно перспективні колектори, що поширені на значній площі.

У тектонічному відношенні газоносна провінція приурочена до Генічеського та Сиваського глибинних розломів. Коротко зупинимося на загальній їх характеристиці.

Східна частина Херсонської області розташована на структурно-денудаційній поверхні фундаменту Генічеської перикратонної депресії, гіпсометричний рівень якої змінюється від 2,5 км на півночі до 3,5 км на південному сході. Північною межею її є серія субширотних порушень Північносиваського блоку-виступу докембрійського фундаменту, а південним обмеженням – Овер'янівський припіднятий блок-виступ і Сиваський глибинний розлом. Останній виражений субширотною зоною, яка має характер інверсійного скиду-насуву [1], трасується в південній частині, і вважається основною шовною зоною зчленування неметаморфізованих платформних пермо-тріасових відкладів депресій (Генічеської) і одновікових молас та рифт-геосинклінальних відкладів Скіфської плити Північнокримського (Сиваського рифтогенного прогину). За даними дослідження [2] підшва пермо-тріасових і

юрських порід тут занурюється з півночі на південь під кутом 8-9°, а приосьова частина виражена грабенем, який обмежений розломами з амплітудою близькою 100 м. Розкрита потужність складає від 6 до 547 м.

Північнокримський (Сиваський) рифтогенний прогин розташований на південному сході території, в межах Скіфської плити (Балашівська та Стрілковська площі перспективні на нафту і газ) на глибинах від 2482 м до 3238 м. Він складений верхньотріасово-середньоюрськими породами, представленими роговиками метаморфізованими, сланцями, діабазовими порфіритами, туфопісковиками. Доальпійська епоха процесу формування рифтогенного прогину проявляється у тріасі-середній юрі у вигляді спалаху інтрузивного і ефузивного магматизму, вираженого північнокримським та новоселівським субвулканічним комплексом інтрузій і дайок.

Потужність даних утворень різко збільшується на південь до осьової частини рифтогенного прогину – від 600 м до 5-6 км.

Слід звернути увагу на те, що Балашанівський блок є структурою II порядку горст-антиклінального типу. Структура представлена відкладами нижньої крейди нижче якої розкриті метаморфізовані утворення тріасу, інтрузивні або субвулканічні комплекси, які утворюють дайки, жильні тіла, штоки, загальною потужністю 2-5 м. Дані утворення пронизують метаморфізовані, вулканогенно-осадові товщі або супроводжують субвулканічні утворення.

Тверді горючі корисні копалини Херсонської області представлені торфом. Більша частина покладів зосереджена у заплавній частині лівобережного Нижнього Дніпра, і природно заболоченої ділянки I-ї надзаплавної тераси. Дане фізико-географічне розташування підтримує сприятливі геолого-ландшафтні умови для утворення торфомасивів.

Торф'яні поклади відносяться до алювіальних заплавних, або старичних озерних фацій голоцену. Часто виповнюють, місцями, заболочені зниження на поверхні пізньочетвертинної річкової тераси; інколи складають прошарки серед лиманно-морських та лиманно-алювіальних верхньочетвертинних відкладів. За

якістю торф характеризується низьким ступенем розкладу (від 20 до 55 %), високою вологістю (80-90 %) і вмістом золи (25-45 %), що значно перевищує умови кондиції.

На всіх досліджених торф'яних ділянках гідрогеологічні умови складні. Поверхня їх знаходиться нижче рівня ріки на висоті 0,1-0,2 м [3] і, звичайно, затоплена або заболочена. На даний час Державним балансом враховується три родовища: Кардашинське, Заплава – I та Заплава – II.

У складі Карадашинського родовища виділяються 3 ділянки, а саме: Солонці (розробляється), Кохани та Мало-Кардашинська (відпрацьовані та затоплені). Перспективними родовищами є Заплава – I та Заплава – II.

Список використаних джерел: 1. Даценко Л.М. Горючі корисні копалини Приазов'я / Л.М. Даценко, Т.О. Сапун // *Нафта і газ України - 2013: матеріали 9-ої міжнар. наук-практ конф., Яремче, 4-6 вересня 2013 р.* – Л.: «Центр Європи», 2013. – С. 21-23. 2. Даценко Л.М., Молодиченко В.В., Непша О.В. *Північно-Західне Приазов'я: геологія, геоморфологія, геолого-геоморфологічні процеси, геоекологічний стан: монографія.* – Мелітополь: Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2014. С.128-145. 3. Тюленева Н. В. Сравнительная геохимическая характеристика современных отложений ландшафтных районов Днепровского желоба и внешнего уступа прибрежной части северо-западного шельфа Черного моря / Тюленева Н. В., Чепижко А. В., Сучков И. А. // *Геология морей и океанов : Материалы XVII Международной научной конференции (школы) по морской геологии.* – М., 2007. – Т. II. – С. 165–167.